

2025
*Kalender van regionale historische
 lezingen
 Tussen IJzer & Schreve*

Beste leden,

Hierbij de kalender met de historische lezingen van TIJ&S en van andere verenigingen voor zover die ons zijn meegedeeld.

Maart		
Tot 1 juni loopt in In Flanders' Fields (Ieper) nog een dubbeltentoonstelling met grafisch werk van Jules Yperman en Hans Pieper . De eerste was een glazenier uit Brugge, de tweede een Duitse ingenieur-architect. Allebei waren ze militair tijdens de Eerste Wereldoorlog. Omdat ze vooral schilderden of tekenden in de sector van het Belgisch leger (de noordelijke Westhoek) of van het Duitse Marinekorps (van Westende tot de Oostkust), zou die tentoonstelling ook in Diksmuide of in Nieuwpoort niet misstaan.		
vrijdag 14 maart om 19u	Dr. Jos Monballyu, Een betoverde wereld. Heksenvervolgingen in de Westhoek, België en Europa. Org. TIJ&S, Davidsfonds, Bib & Archief Veurne	Raadszaal van de Seylsteen, St.-Denisplaats 16, Veurne Gratis toegang voor leden TIJ&S en Df.
In de bib van Veurne is een thematafel met (uitleenbare boeken) gewijd aan dit thema		
zondag 16 maart om 10u30	3. Jeroen Deploige (UGent) over Godeliph, Garembert en andere heiligen... Inscr. via https://www.tenduinen.be/nl/lezingenreeks-de-karolingen-en-hun-erfenis	Casino Koksijde Leden 3 euro, niet-leden 6 euro.
zondag 30 maart om 10u30	4. Pieterjan Deckers (KULeuven) Karolingische knooppunten in het Noordzeegebied. Inscr. via https://www.tenduinen.be/nl/lezingenreeks-de-karolingen-en-hun-erfenis	Casino Koksijde Leden 3 euro, niet-leden 6 euro.
April		
zondag 27 april om 10u30	5. Koen De Groote (Onroerend Erfgoed) over aardwerkproductie. Inscr. via https://www.tenduinen.be/nl/lezingenreeks-de-karolingen-en-hun-erfenis	Casino Koksijde Leden 3 euro, niet-leden 6 euro.
Mei		
donderdag 8 mei om 14u00	Tweede deel van de stadswandeling 'Het verdriet van Veurne' met Jozef Ameeuw Inscr. ijzerschreve@gmail.com	Bij de 'pomp' op de Grote Markt. 5 euro. Leden gratis
Juni		
donderdag 5 juni om 14u00	Kries Priem, Rondleiding in het vernieuwde 'Westfront' Inscr. ijzerschreve@gmail.com	Toegang van het Westfront 5 euro. Leden gratis

Oktober		
vrijdag 3 oktober om 19u30	Wilfried Vandebussche, De broers Joseph & Hugues Naus, begraven en/of herdacht op de Belg. mil. begraafplaats van Steenkerke	Raadszaal van de Seylsteen, St.-Denisplaats 16, Veurne Gratis toegang
In november volgt nog een vijfde lezing over de kunstschilder Delvaux		

*'Double, double toil and trouble
Fire burn, and caldron bubble'*

Waar hebben we die versjes nog gehoord? Zingt *Hogwarth's Choir* die niet in de openingsscène van *The Prisoner of Azkaban*, die Harry Potter film van 2003? In het gelijknamige boek van J.K. Rowling, waar die film op gebaseerd is, komen ze echter niet voor...

Wie aan *Macbeth* dacht, die kent zijn klassiekers. In die tragedie van William Shakespeare (van 1604) worden die versjes uitgesproken door drie 'witches' of 'weird sisters'. Hoewel het geen 'heksen' waren zoals die in die tijd gekend waren; veeleer schikgodinnen (of *moirai*) zoals in de Griekse mythologie, die iemands toekomst meenden te kunnen voorspellen.

Wat Shakespeare zelf over 'heksen' dacht, valt uit zijn werk niet op te maken, maar hij hanteerde wel de toen gebruikelijke taal om erover te spreken, temeer omdat *Macbeth* geschreven was voor James VI (Nl. Jacobus VI), de koning van Schotland, die in 1603 ook koning van Engeland werd (als James I), nadat Elisabeth I kinderloos was gestorven.

James VI was in 1589 zijn bruid Anne in Denemarken gaan ophalen, nadat zij zelf niet in Schotland geraakt was vanwege een storm. Na een verblijf in Denemarken van de herfst van 1589 tot de lente van 1590, had James op de terugweg zelf ook een schip verloren in een storm. Daar moest wel hekserij mee gemoeid zijn.

James schreef een theologisch werk over hekserij (*Daemonologie*) en hij nam persoonlijk deel aan de heksenprocessen in North Berwick (1590), de eerste grote processen in Schotland. Schotland werd zo de ergst getroffen streek op de Britse eilanden. In Engeland werd zelden gemarteld om tot bekentenissen te komen en men bleef er, ook toen James I er koning werd, het onderscheid maken tussen 'white & black witchcraft' (C. Lerner, *Witchcraft...*), zoals in die magische verhalen van J.K. Rowling of J.R.R. Tolkien.

Een logische denkpiste is dan ook dat James VI in de winter van 1589-1590 in Denemarken 'continentale' ideeën opgestoken heeft. De Denen hadden die op hun beurt wellicht overgenomen van de grote processen in het katholieke Duitse bisdom Trier, die kort daarvoor plaatsvonden. Daar wou de aartsbisschop na de protestanten en de joden ook de heksen uitroeien...

*

Hoewel we een regionale historische kring zijn, vermelden we dit kort omdat hekserij in onze regio ook epidemische vormen aannam en vooral omdat **professor emeritus Jos Monballyu** het in zijn lezing op 14 maart – nadat hij een groot deel van zijn leven archieven in de regio uitgeplozen heeft – ook zal hebben over de situatie in de Zuidelijke Nederlanden ('België') en in Europa.